

jük a szerzőt, aki — így képzeljük őt — szögestalpú cipőivel csattogva robog előttünk a sziklás talajon. «Mesefolyama» azokra a csodálatos természeti tüneményekre emlékeztet, amelyek a legtapasztaltabb turistát is nem ritkán elképesztik. Most síkságon, zavartalan nyugalommal hőmpölyög, aztán hegyek közé szakad s váratlanul eltűnik, hogy a felszín mögött zuhogjon tovább: földalatti folyó. Árulások, cselszövések, kémkedések bonyolult szövevénye hurkoljabogozza a történet egyszerű fonalt: elkábulsz, mire a végére járnál. A parasztkok bojkottal felelnek Altholm kihívására s nehéz feltételekhez kötik a békét. De a csatát — minden szívósságuk ellenére — utóbb mégis csak elveszítik, bár enyhe ítéletével a bíróság is őket igazolja az ügytelenebb hatósággal szemben. Hiába! a politikát nem a kemény pomerán koponyák számára találták ki: lassankint furfangos pártcsahosok eszközeivé szelidülnek s ez végül is vesztüket idéz ielő.

A szerkezet e látszólagos ziláltsága mellett is Fallada iparkodik a kompozíció általános egységére s terjedelmességét is inkább erőnek: áradó bőségnek érezzük. Eszközei egyszerűek; de bizonyos, hogy kész író, aki egyszerűségével tökéletes fegyverzetet leplez. S az is bizonyos, hogy pártíró; ám tárgyilagossága nem engedí, hogy a szembenálló táborból acsarokodó polgártársait fenevadakká vagy — legjobb esetben — gazemberekké ferdítse.

Pedig abban az időben, a *tegnap* Németországában, ezek a pártok szögedröttal parcellázták fel a táborhelyeiket s a kémények mögül gépfegyvercsövek szimatolták az utca hangulatát. Békés nyárspolgárok polgárok szerkesztésén törik a fejüket s a rendőr, a hivatalnok, a munkás csak fenntartással követi feljebbvalója utasítását, mert első a pártigazság és a pártutasítás...

Méltán kérdezhetjük, annyira fájdalmas-e, hogy ennek a tömördek garázdaságnak a kiirtásával Németország egy új történelmi fázisba gördült át; abba a történelmi fázisba, melyet szervezői «Drittes Reich»-nek, «Harmadik Birodalom»-nak neveznek?

Szakáts László.

Balassa, Ottilie von: Die Brahmsfreundin, Ottilie Ebner und ihr Kreis.
Wien, 1933.

A gyermeki kegyeletnek szép dokumentuma a kis könyv, amelyet szerzője édesanyja, a kitünő énekművész és pedagógus Ebner Ottilia (1836—1920.) emlékének szentelt. Bár német nyelvű, bőven találunk benne magyar vonatkozásokat. Ottilia férje, Ebner Edward, magyar ember volt. (Deák-Ébner Lajos festőművésznagybátyja.) Ő maga — Hauer József nagy zenei tehetséggel megáldott osztrák orvos lánya — anyai nagyatya révén magyar származású, egyetlen lánya, a könyv írója szintén magyar ember nevét viseli.

Ebner Ottilia már gyermekkorától kezdve eljegyezte magát a muzsikával. Otthon, apja zeneszerető és művelő házában bőven volt alkalma zenei hajlamait kifejleszteni. Bécsben Marchesi iskolájában képi ki hangját s csakhamar kitünő nevet vív ki magának gyönyörű organumával, lélekteljes előadásával és pedagógiai tevékenységével. Bécsben, mint Brahms női kórusának legkitünőbb tagja jutott először a mester közelébe. Brahms, megismerve Ottilia művészi és emberi értékeit, egész életén át igazi baráti ragaszkodással viseltetik irányában. Ottiliának így bőven volt alkalma megismerni Brahms muzsikájának akkor még sok tekintetben ismeretlen szépségeit; dalainak csakhamar utólérhetetlen tolmácsolója lett. Együtt vitatják meg Brahms új szerzeményeit, viszont Brahms sohsem mulasztja el,

hogy Ottiliát férjhezmenése után is művészete ápolására serkentse. Míddön férjével, a nagyműveltségű Ebner Edwarddal elköltöznek Bécsből, akkor sem szűnik meg ez a benső kapcsolat. Ebből az időből közli szerző Brahms eddig még ismeretlen leveleit, amiket édesanyjához intézett. Ezek a levelek értékes bizonyítékai Brahms nemes baráti szívének, amivel híven résztvesz Ottilia és családja minden örömeiben, bajában. Egymás sorsát mindenkor a legnagyobb érdeklődéssel kísérik figyelemmel.

De ezeken a leveleken kívül is sok élvezetet találhatunk abban a közvetlen, lebilincselő modorban, ahogy a könyv írója vendégszerető házukban megforduló neves emberekről ír. Ottilia vonzó egyéniségével és művészetével mindenütt középpontja lett a legkitűnőbb zenészek társaságának. Pesti tartózkodásuk alatt Koessler, Eldering, Popper, Hubay, Herzfeld gyakori vendégeik. Clara Schumann, Billroth, D'Albert Mahler mind baráti körükhöz tartoztak. Megtudjuk azt is, hogy szerző maga is kitűnő zongoraművész nő volt, aki Brahmsot gyakran lévén alkalma hallani, igen szakértő és megszívlelendő tanácsokat tud adni a brahms-i zongoramuzsika előadására vonatkozóan.

Ebner Ottilia 84 évet élt, de még 75 éves korában is bámulatba ejtette hallgatóságát énekhangja telt, üde csengésével. «Aki igazán tud énekelni — ez saját kijelentése — az sohasem felejthet el énekelni és sohasem veszítheti el hangját.» Olyan aranymondás ez, amit lelkükbe véssetne a sok rossz módszerrel, csak a külső tömeghatásra pályázó, hangját korán elpazarló énekes. Ugyancsak igen tanulságos mindaz, amit Ottilia énekpedagógiai módszeréről olvasunk. Szívből sajnálhatjuk, hogy nem volt senki, aki e nemes hagyományokat a magyar énekesek kiképzésében tovább gyümölcsöztette volna.

Prahács Margit.

A Kincses-tár újabb kötetei.

Immár az ötvenedik kötet megjelenésén is túljutott a Magyar Szemle Társaság hasznos és olcsó tudományos kis könyvtára, a *Kincses-tár*.

Legújabb köteteit is kitűnő tollú szakemberek írták, a legújabb kutatások eredményeit foglalva mindenki által könnyen érthető, élvezetes formába.

Hillebrand Jenő — a *Kincses-tár* 12. számának írója, — «Az őskor története» címen az emberi művelődéstörténet legrégebbi fejezetét eleveni az olvasók lelki szeme elé. E szép és érdekes tudományág történetének vázlatát adja, majd szól az ember megjelenésének koráról, az első emberről, az őskori ember környezetéről, a jégkorszak kozmikus drámájáról, majd a magasabb típusú emberfajták európai megjelenéséről. Az őskor kultúráinak minden szempontból való szemléltető ismertetése adja a kis kötet főrészét, melyet tanulságos élvezettel lapozhat majd minden kultúremler.

Alföldi András «Magyarország népei és a római birodalom» című, 42. számú *Kincses-tár*-kötete eleven képet rajzol a római «gyarmatpolitika» hazai vonatkozásairól. Nagymagyarország földjén élt ókori népek élete, kultúrája, szokásai, stb. színesen bontakoznak ki előttünk Alföldi szemléltető erejű tolla nyomán.

Kerek Mihály a «Földbirtokpolitika»-t ismerteti a 64. sz. kötetben, az agrár magyarság ez egyik legaktuálisabb kérdéskomplexumát, a tudós szakember előkelő tárgyilagosságával és higgadtságával.

A tudományos kis kézikönyvtársorozat további fejlődésének biztos zálogát jelenti a több, mint félszáz eddig megjelent tartalmas mű.